

รายการอ้างอิง

เอกสารภาษาไทย

กมล ชาญเลขา. ชีวิตการเป็นครูในโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย. มานวสาร 11 (มีนาคม 2531): 59-68.

_____. เป็นข้าเบื้องบพมาลย์จนวันตาย. มานวสาร 11 (มกราคม 2531): 68-84.

กรรณิการ์ สักกุล. พระโปรดอนุญาตตั้งโรงสกุส. วารสารไทย 5 (ตุลาคม 2528): 24-29.

กรรภิรมย์ สุวรรณานนท์. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับการสร้างชาติไทย.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

ดิถีฤทธิ์ ปราโมชย์. พระรามธิบดี. วชิราวุธานุสรณ์ ฉบับพิเศษงานฉลอง 25 ปี วชิราวุธ

วิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ (29 มีนาคม-5 เมษายน 2495). 2495.

คณะกรรมการจัดงานฉลองวันเถลิงถวัลย์ราชสมบัติครบ 100 ปี ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า

เจ้าอยู่หัว. เอกสารเรื่องการจัดการศึกษาในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า

อยู่หัว. พระนคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2511.

คณะกรรมการจัดงานพระบรมราชานุสรณ์. เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทร

มหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร, ม.ป.ป., 18 หน้า.

คณะกรรมการมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในพระบรมราชูปถัมภ์.

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวรวม 100 ครั้ง. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2529.

คณะ น.ร.ม. (ผู้รวบรวม). พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้า

เจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯสถาปนาโรงเรียนมหาดเล็กหลวง. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์โรงเรียนสตรีเนติศึกษา, 2516.

คณะอนุกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ฯของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า

เจ้าอยู่หัว. เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ

พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย,

2523.

คณะอนุกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว. ตำนานเสือป่า (คือตำนานของชาติไทย) ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว ร.ศ. 130-131. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สหประชาพาณิชย์, ม.ป.ป.
ค.เชนทรามาตย์, หลวง. ตำนานวีรราชูธ. วชิราวุธานุสรณ์สาร.

เคนเทิล อี.แวลส์. ประวัติศาสตร์โปแลนด์ในประเทศไทย 1828-1958. ม.ป.ท.: 2501.
จดหมายเหตุรายวันของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ร.ศ. 131. กรุงเทพฯ:

สำนักพิมพ์ดวงกมล, ม.ป.ป.

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ. 55/1 เรื่อง มีสเตอร์กาเตอร์ยื่น
งบประมาณการซ่อมแซมบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยาเป็นโรงเรียนราชวิทยาลัย (16 ต.ค 2493)

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ. 55/2 เรื่อง สร้างโรงเรียน ณ บ้านสมเด็จพระเจ้าพระยา
(30 ต.ค 2439-20 ม.ค 2440).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/4 เรื่อง มีพระบรมราชโองการให้เพิ่มนักเรียน
โรงเรียนราชวิทยาลัย ใน ศก 117 อีก 30 คน (30 มี.ค 2440).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/13 เรื่อง ขอบังคับสำหรับโรงเรียนราชวิทยาลัย
(28 มี.ย 2443).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/16 เรื่อง ย้ายโรงเรียนราชวิทยาลัยไปตั้งตำบล
สระปทุม (9 พ.ย 2443-19 เม.ย 2445).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/24 เรื่อง ให้ส่งเงินผลประโยชน์โรงเรียน
ราชวิทยาลัยและโรงเรียนสวนกุหลาบต่อกระทรวงคลัง (11-28 มี.ย 2444).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/26 เรื่อง ย้ายโรงเรียนราชวิทยาลัยไปตั้งตำบล
สระปทุม (6 ส.ค 2444-24 ม.ค 2445).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/31 เรื่อง จ้างฝรั่งชาติอังกฤษมาเป็นครูโรงเรียน
ราชวิทยาลัย (2 พ.ค-12 ม.ค 2445).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/37 เรื่อง การว่าจ้างชาวต่างประเทศมาเป็น
อาจารย์โรงเรียนราชวิทยาลัย (พ.ศ..2456).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/46 เรื่อง จัดที่โรงเรียนเด็กเป็นโรงเรียน
ราชวิทยาลัย สอนไปพลางก่อน (24 ก.ค-26 ส.ค 2446).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง.เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/37 เรื่อง การว่าจ้างชาวต่างประเทศมาเป็นอาจารย์โรงเรียนราชวิทยาลัย.

- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/46 เรื่อง จัดที่โรงเรียนเลี้ยงเด็กเป็นโรงเรียนราชวิทยาลัย สอนไปพลางก่อน (24 ก.ค-26 ส.ค 2446).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/47 เรื่อง เรียกครูอังกฤษ 3 นาย เข้ามาเป็นครูโรงเรียนราชวิทยาลัย (20 ส.ค 2446-20 ก.พ 2447).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/54 เรื่อง ระเบียบการโรงเรียนราชวิทยาลัย (9 เม.ย 2447-31 ม.ค 2449).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/57 เรื่อง ตรวจบัญชีเงินและบัญชีพัสดุโรงเรียนราชวิทยาลัยและโรงเรียนเลี้ยงเด็ก (28 ก.ย 2449).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/75 เรื่อง จัดการโรงเรียนราชวิทยาลัย (26 ธ.ค 2451).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.55/82 เรื่อง รายงานพระยารัษฎานุ บัณฑิตหลวง กระทรวงธรรมการ ตรวจการโรงเรียนราชวิทยาลัย (17 มี.ย 2452).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.56/24 เรื่อง มิสเตอร์ ปีโอ คาร์ดไรต์ (21 ก.ย ร.ศ. 131).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.56/62 เรื่อง จ้างครูสำหรับโรงเรียนมหาดเล็กหลวง 2 คน (2463).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.56/64 เรื่อง ส่งเงิน 355 บาท 25 สตางค์ บำรุงโรงเรียนมหาดเล็กหลวง (2461).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.56/68 เรื่อง โปรดเกล้าฯ พระราชทานชื่อของกระทรวงธรรมการ ตำบลพุ่มวัน ให้แก่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง(5 ก.ค 2462-16 ส.ค 2462).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.56/72 เรื่อง กรมมหาดเล็กขอหลวงปวโรฬารวิทยา ไปเป็นครูโรงเรียนมหาดเล็กหลวงกรุงเทพฯ (22 ม.ค 2464).
- ____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.56/74 เรื่อง กรมมหาดเล็กหลวงส่งตัวรองหัวหน้า ซี.เอ.เอส สิวีส ดินกระทรวงศึกษาธิการ (2 เม.ย 2467).

จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง.เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.57/1 เรื่อง โปรดเกล้าฯ

ให้รวบรวมโรงเรียนราชวิทยาลัยและโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเข้าด้วยกัน

พระราชทานนามว่า โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย (30 ต.ค 2468-26 ก.ค 2469).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.57/10 เรื่อง การปฏิบัติราชการระหว่างอุปนายกับผู้บังคับการ (27 ก.ย 469-13 ต.ค 2469).

____. เอกสารกระทรวงศึกษาธิการ ศธ.57/19 เรื่อง เปียบ้านาญพระยาบรมมหาบหารุง (4 พ.ย 2469-25 พ.ย 2469).

____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงวัง ม.ร.6 ว/1/23 เรื่อง ไม่ยกเว้นเงินค่าราชการให้แก่ นักเรียนราชวิทยาลัยและนักเรียนมหาดเล็กหลวง (27-31 มี.ค 2460).

____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงวัง ม.ร.6 ว/2/10 เรื่อง พระราชกำหนดเครื่อง แต่งกายนักเรียนราชวิทยาลัย (2-16 ม.ค 2456).

____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงวัง ม.ร.6 ว/6/1 เรื่อง กรมทหารมหาดเล็ก (1 ก.พ 2453-5 ก.พ 2467).

____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงวัง ม.ร.6 ว/6/3 เรื่อง ขอพระราชทานเงินซึ่งได้จัดซื้อ เครื่องแต่งตัวให้แก่นักเรียนหลวงรวมเงิน 6,867 บาท (9 ก.ย-2 ต.ค 2454).

____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงวัง ม.ร.6 ว/6/5 เรื่อง ขอพระราชทานเงิน 2,203 บาท 93 สตางค์ ให้หลวงพิทักษ์มานพไปจ่ายใช้หนี้ให้แก่ห้างและร้านค้าที่ค้างอยู่เมื่อครั้ง หลวงพิทักษ์มานพเป็นผู้เบิกจ่ายเงินค่าเครื่องแต่งตัวนักเรียนข้าหลวงเดิม (2-8 มี.ค.2454).

____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงวัง ม.ร.6 ว/6/14 เรื่อง ตั้งกรรมการโรงเรียน มหาดเล็กหลวง (9 ม.ค 2467).

____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/1 เรื่อง กีฬานักเรียนประจำปี (11-13 ก.ย 2467).

____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/1 เรื่อง จ่ายเงินบำรุงโรงเรียน ต่างๆ ในการพระราชกุศลเนื่องด้วยพระบรมศพสมเด็จพระพันปี (19 ม.ค 2462- 7 ก.ย 2463).

____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/1 เรื่อง ทรงอนุโมทนาและถวาย พระราชกุศลในการที่มีผู้บริจาคที่ดินให้สำหรับการศึกษา (6 มี.ย-25 ส.ค 2468).

- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง.เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/1 เรื่อง รายงาน
กระทรวงธรรมการ ฉ.5 ประจำพุทธศักราช 2455.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/1 เรื่อง รายงานกระทรวงธรรมการ
ฉ.6 ประจำพุทธศักราช 2456.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/4 เรื่อง โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
มณฑลพายัพ (12 มี.ย 2459-3 มี.ค 2468).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5 เรื่อง ครูต่างประเทศให้มิสเตอร์
ซี เอ เอส สีเวล มารับราชการเป็นครูโรงเรียนมหาดเล็กหลวง และ ม.ล.ทศทิศ,
หลวงราชดรุณรักษ์ มาเป็นอาจารย์ใหญ่ (22 มี.ค ร.ศ. 130 มีพระราชหัตถเลขาตอบ).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5 เรื่อง รายงานประจำเดือน
โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (ม.ค 2453-พ.ย 2454).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5.59 เรื่อง การเงินของโรงเรียน
มหาดเล็กหลวง (2454).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5.63 เรื่อง โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
ของพระบรมราชานุญาติตั้งกรรมการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง (11 ม.ค 2467).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5.70 เรื่อง โรงเรียนราชวิทยาลัย
(4 มี.ย ร.ศ. 130).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5/58 เรื่อง รายงานประจำเดือน
โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (ม.ค 2453-พ.ย 2454).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5/59 เรื่อง โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
(11 ม.ค. 2453-20 ธ.ค 2467).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5/60 เรื่อง โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
(29 ก.ย 2454-14 มี.ย 2455).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5/61 เรื่อง โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
โรงเรียนสอนกุลบุตรในกรมมหรสพที่สวนมิสกะวันและโรงเรียนพรานหลวง (28 ก.ย 2457-
1 ม.ค 2468).

- จดหมายเหตุแห่งชาติ, กอง.เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5/62 เรื่อง
สร้างโรงเรียนและหอสมุดที่สวนกระดังง์ (โรงเรียนมหาดเล็กหลวง) (24 พ.ค 2456
-15 มี.ค 2462).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5/63 เรื่อง โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
(9 พ.ย 2459-9 ม.ค 2467).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6 ศ/5/70 เรื่อง โรงเรียนราชวิทยาลัย
(6 ก.ย 2453-25 ธ.ค 2468).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6/ศ/10 เรื่อง จัดชั้นการเล่าเรียนให้ตรงกับ
กับชั้นศิษย์วิชาของนานาประเทศ (15-18 ม.ค 2454).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ ม.ร.6/ศ/10/5 เรื่อง หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น.
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 7 กรมราชเลขาธิการ ร.7 รล.9/13 เรื่อง ตราประจำชาติโรงเรียน
ในพระบรมราชูปถัมภ์ (วชิราวุธวิทยาลัย) (23-29 มี.ค 2470).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 7 กระทรวงศึกษาธิการ ร.7 ศ/4/15 เรื่อง โรงเรียนมหาดเล็กหลวง
มณฑลพายัพ (12 มี.ย 2459-3 มี.ค 2468).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 7 กระทรวงศึกษาธิการ ร.7 ศ/4/72 เรื่อง โรงเรียนราชวิทยาลัย
(5 เม.ย 2469-1 ต.ค 2470).
- ____. เอกสารรัชกาลที่ 7 กระทรวงศึกษาธิการ ร.7 ศ/4/97 เรื่อง โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย
(7 ก.ย 2468-22 พ.ค 2469).
- ____. เอกสารส่วนพระองค์ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ สป. 2.32/5 เรื่อง ข้อสอบเรียงความ
น.ร.ม. (พ.ศ. 2466).
- จันทร์รัตน์ ประवालปัทม์. การศึกษาเปรียบเทียบราชสำนักในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาลที่ 6.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- จารุวรรณ ไวยเจตน์. การศึกษาภาคบังคับของไทยในระยะ 10 ปีก่อน พ.ศ. 2475. ปรินญา
นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516.
- จุลันต์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. พระมหากษัตริย์คุณในพระบาทสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าแก่นักเรียน
เก่าโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์. มานวสาร 12 (กุมภาพันธ์ 2532).

- จุลันต์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา. โรงเรียนราชวิทยาลัย โรงเรียนเก่าของข้าพเจ้า. มานวสาร 10 (ธันวาคม 2530) : 77-82.
- จุลลา งอนรณ,ม.ล., กำเนิดและความเป็นมาของลัทธิชาตินิยมในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- แจ้ง วิชางาม. อดีตสัมพันธ์เรื่องเสด็จพระราชดำเนินปีกษ์ใต้. มานวสาร 2 (กุมภาพันธ์ 2522) : 11-16.
- ฉัตร สุนทรายน. การแข่งขันฟุตบอลชิงถ้วยน้อยนักรบ ณ พระราชวังสนามจันทร์. มานวสาร 7 (กรกฎาคม 2527) : 40-41.
- _____. โรงเรียนพรานหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์. มานวสาร 7 (มกราคม 2527) : 25-30.
- ชยานันท์ สดาวลัย. โรงเรียนมหาดเล็กหลวง โรงเรียนเก่าของข้าพเจ้า. มานวสาร 11 (มกราคม 2531) : 24-30.
- ชูบ ยุวกะนิษฐ์. นักเรียนเก่าโรงเรียนพรานหลวง. สัมภาษณ์, วันที่ 3 กันยายน 2537.
- _____. นักเรียนเก่าโรงเรียนพรานหลวง. สัมภาษณ์, วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2537.
- ช่วย สุนธรมัต. นักเรียนเก่าโรงเรียนพรานหลวง. สัมภาษณ์, วันที่ 1 มีนาคม 2538.
- เชาวน์ รังสีมันต์. ฉันทะรัฐรำลึก. มานวสาร 3 (กรกฎาคม 2523) : 17-18.
- เชาวพันธ์ ราชพิทักษ์. วชิราวุธวิทยาลัย. วชิราวุธานุสรณ์ 2509.
- ฐาปะนีย์ นาครทรรพและสิทธิลักษณ์ อ่ำพันวงค์, บทปลุกใจร้อยประการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2530.
- ดวงเดือน พิศาลบุตร. ประวัติการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตุลภากร วรวรรณ, หม่อมเจ้า. ความนิยมฟุตบอลในเมืองไทย. มานวสาร 8 (มิถุนายน 2528) : 10-14.
- ตุลิตสมัย (23 กรกฎาคม 2467) : 3.
- ทวน วิริยภรณ์. พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท. พระนคร : บ.พิศนาคะการพิมพ์, 2507.
- ทวีสันต์ สดาวลัย. พระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ. มานวสาร 15 (พฤษภาคม 2535) : 5-12.
- ธนิศ อยู่โพธิ์. โชน. พระนคร : โรงพิมพ์พระจันทร์, 2511.

- นักเรียนมหาดเล็กหลวงหมายเลขประจำตัว 1. มานวสาร 11 (เมษายน 2531) : 56-57.
นงเยาว์ กาญจนจारी. โรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์. ตำรากรมพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. 2 (2524).
- น.ร.ม. 113. ลักวาทหน้าสันต์. มานวสาร 9 (กรกฎาคม 2529) : 59-63.
น.ร.ม. เลขที่ 159 (นามแฝง). สมัยเมื่อเป็น น.ร.ม. วชิราวุธานุสรณ์ (2504).
น.ร.ม. เลขที่ 159. เมื่อผมอยู่กับคุณยาย. มานวสาร 3 (พฤศจิกายน 2523) : 23-25.
บัว ศัจจ์เสวี, บรรณาธิการ. แผ่นดินพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. มานวสาร 17
(มิถุนายน 2537) : 31-38.
- บำรุงราชบริพาร, พระยา. ทรงโปรดตั้งสโมสร. วชิราวุธานุสรณ์ 2503. หน้า 93-122.
พระนคร : เสนาการพิมพ์, 2503.
- _____ หัวใจนักรบ. วชิราวุธานุสรณ์ 2510. ธนบุรี : เทพนิมิตรการพิมพ์, 2510.
- ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การซ่อมรบเสือป่า พ.ศ. 2461 และพระราชวังสนามจันทร์. พระนคร :
องค์การค้าคุรุสภา, 2511.
- _____ กำเนิดโรงเรียนมหาดเล็กหลวง. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้าคุรุสภา,
2517. 8 หน้า.
- _____ นักเรียนเก่าโรงเรียนมหาดเล็กหลวง. สัมภาษณ์, วันที่ 8 กันยายน 2537.
- _____ นักเรียนเก่าโรงเรียนมหาดเล็กหลวง. สัมภาษณ์, วันที่ 17 กันยายน 2537.
- _____ พระมหากษัตริย์คุณด้านการศึกษ. มานวสาร 16, 12 (ธ.ค. 2536).
- _____ เฉลิมพระเกียรติพระมงกุฎเกล้า. กรุงเทพมหานคร : บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2520.
- _____ พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการศึกษา. พระนคร : คุรุสภา, 2514.
- ประทีปสุนทรสาร, พระยา. โรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่. วชิราวุธานุสรณ์ 2490.
- ประภาส จารุเสถียร. นักเรียนเก่าโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่. สัมภาษณ์, วันที่
8 ธันวาคม พ.ศ. 2537.
- _____ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับพระราชกรณียกิจด้านการป้องกันประเทศ.
มานวสาร 11 (กุมภาพันธ์ 2531) : 13.
- _____ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับพระราชกรณียกิจด้านการป้องกันประเทศ.
มานวสาร 11 (เมษายน 2531) : 18-23.

ประกาศ จารุเสถียร. เมื่อข้าพเจ้าเข้าโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่. มานวสาร 15 (มิถุนายน 2535) : 24.

_____. เรื่องโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเชียงใหม่. มานวสาร 10 (พฤศจิกายน 530) : 18-25.

ประยูร ศิทธิพันธ์. แผ่นดินพระมงกุฎเกล้า. พระนคร : ธรรมเสวี, 2501. 733 หน้า.

_____. พระมหาธีรราชเจ้า. กรุงเทพฯ : สยาม, 2515.

_____. ลูกเสือสี่แผ่นดิน. พระนคร : รวมข่าว, ม.ป.ป.

ประยูร พิศนาคะ. สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวหรือสยามในยุคพระปรีชาญาณของร.6 พระนคร : สำนักหอสมุดกลาง09, 2514. 479 หน้า.

ประวัติโรงเรียนราชวิทยาลัย. (ที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพรองเสวกเอก ม.ร.ว.

บรรณาธิการ กฤดากร ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม 8 มกราคม 2509).

ปรีชาสุสาน, พระยา. พระอาจารย์. วชิราวุธานุสรณ์ 2503. พระนคร : เสนาการพิมพ์, 2503.

แป๊ะ เต็งศิริ. นักเรียนเก่าโรงเรียนพรานหลวง. สัมภาษณ์, วันที่ 23 ตุลาคม พ.ศ.2537.

พันธ์ทิพย์ บริพัตร, ม.ร.ว. และคนอื่นๆ. บันทึกความทรงจำเรื่องที่ย่าพเจ้าสนใจ. พระนคร : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2512. (รวบรวมพิมพ์แจกเป็นมิตรพลีเนื่องในวันอายุครบ 5 รอบ วันที่ 8 มีนาคม 2512).

พรพรรณ จงวัฒนา. กรณีพิพาทระหว่างเจ้านครเชียงใหม่กับคนในบังคับอังกฤษอันเป็นมูลเหตุให้รัฐบาลสยามจัดการปกครองมณฑลพายัพ (พ.ศ.2401-2445). วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

พรเพ็ญ อ้นตระกูล. การใช้จ่ายเงินแผ่นดินในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.

พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท พระจอมเกล้า พระพุทธเจ้าหลวง พระมหาธีรราชเจ้า

พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว พระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช. พระนคร : ป.พิศนาคะการพิมพ์, 2507.

พระราชหัตถเลขาและหนังสือกราบบังคมทูลของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี. 2 เล่ม. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2506.

พิมาน แจ่มจรัส, ผู้รวบรวม. ราชวลี. พระนคร : สำนักพิมพ์ผ่านฟ้าวิทยา, 2509.

- พริยดีศ ดิศกุล, หม่อมเจ้า. เรื่องโรงเรียนวชิราวุธ-โรงเรียนเก่าของข้าพเจ้า. มานวสาร
11 (มกราคม 2531) : 31-34.
- ภัทรพร ช้างแก้ว. พุทธศาสนากับการก่อตั้งของไทยแบบใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 และรัชกาล
ที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. การซ่อมรบเสื่อป่าของข้าพเจ้า. ม.ป.ท., 2530.
(พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ร.ต. หลวงหัตถ์ดรุณพล (ชยุตม์ พลทา)
ณ ฌาปนสถานวัดตรีศเตพ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2530).
- .จดหมายเหตุร้ายวันในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2517. (พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมเจ้า
ชัชวาลิต เกษมสันต์ ณ เมรุวัดเทพศิรินทร์ วันที่ 1 สิงหาคม 2517).
- .ปลุกใจเสื่อป่า, ม.ป.ท., 2530. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
ร.ต. หลวงหัตถ์ดรุณพล (ชยุตม์ พลทา) ณ ฌาปนสถาน วัดตรีศเตพ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2530).
- .พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. พระนคร : บำรุงนุกุลกิจ,
2472. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ สมเด็จพระราชบิดาบรมพงศาภิมุข
เจ้าฟ้าภาณุรังษีสว่างวงศ์ กรมพระยาภาณุพันธุวงศ์วรเดช ณ เมรุท้องสนามหลวง พ.ศ. 2472).
- .พระราชนิพนธ์หลายรสีในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจากหนังสือพิมพ์ดุสิตสมัย.
กรุงเทพฯ : ศรีสมบัติการพิมพ์, 2530. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพพระอดีศัย
สวามีภักดี (สรร สันติเสรี) ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันอังคารที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2530).
- .อุสเรนทรจารีต คำพากย์. ม.ป.ท., 2515. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทาน
เพลิงศพ หลวงนฤบาลวรภาชน์ (มัย ไกรฤกษ์) ต.จ. ณ เมรุวัดธาตุทอง พ.ศ. 2515).
- .หลักของราชการพระมงกุฎเกล้าฯ. วชิราวุธานุสรณ์ 2509. ม.ป.ท. : 2509.
- มัทนา เกษกมล. การวิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์เรื่องการเมืองและการปกครองในรัชกาล
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468). วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517.
- มนตรี ตราโมท. โรงเรียนพรานหลวงโรงเรียนเก่าของข้าพเจ้า. มานวสาร 10 (พฤศจิกายน
2530) : 66-73.

- มัญญู ลาซโรจน์. นโยบายการจัดการศึกษาศรีสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453-2468). ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- มหาเทพกษัตรสมุห, พระยา. มุสธินิธินักเรียนเก่ามหาดเล็กหลวง. มานวสาร 7 (มิถุนายน 2527).
 _____, เรื่องโรงเรียนกินนอน. มานวสาร 8 (เมษายน 2528).
- มาศสุภา สีสูกอง พัฒนาการของการศึกษาวิชาชีพคนตรีไทยในสมัยรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาอุดมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ยุภาพร เจือจินดา. เสื่อป่า : โครงสร้างขององค์กรและบทบาททางการเมือง. วิทยานิพนธ์
ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- ระเบียบการโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ร.ศ.130. ม.ป.ท. : 2454.(เอกสารอัดสำเนา).
- ระเบียบการแสดงกายกรรม ของนักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวงเนื่องในงานเฉลิมพระชนมพรรษา
พ.ศ. 2459. ม.ป.ท : ม.ป.บ.(เอกสารอัดสำเนา).
- ราชเสวก, พระ. นาครสังเคราะห์ พ.ศ. 2456 และ 2457. พระนคร, 2457. 1085 หน้า.
รายงานการลูกเสือแห่งกรุงสยาม ฉบับที่ 1 พ.ศ.2459. พระนคร : โสภณพิพรรฒนาการ, 2459.
- ละออทอง อัมรินทร์รัตน์. การส่งนักเรียนไปศึกษาต่อต่างประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2411-2475.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- วชิราวุธานุสรณ์, หอสมุด. ทำเนียบข้าราชการในกรมมหาดเล็กและกรมขึ้น. ม.ป.ท. : ม.ป.บ.
(เอกสารอัดสำเนา).
- วรชาติ มีชูบท. นักเรียนเก่าและอาจารย์โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย. สัมภาษณ์, วันที่ 27
มกราคม พ.ศ.258.
 _____, พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระตำหนักพญาไทแก่โรงเรียน
มหาดเล็กหลวง. มานวสาร 11 (กุมภาพันธ์ 2531) : 29-32.
 _____, พระมณูนามตั้งโลกรู้จัก. ม.ป.ท : 2529. (โครงการค้นคว้าและรวบรวมเรื่อง
เกี่ยวกับวชิราวุธวิทยาลัย).
- วารุณี โอสถารมย์. การศึกษาในสังคมไทย พ.ศ.2411-2475. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต
ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.

- วิทยานนท์ วัชรวิงศ์. นักเรียนเก่าโรงเรียนมหาดเล็กหลวง. สัมภาษณ์, วันที่ 3 กันยายน พ.ศ.2537.
 _____ .นักเรียนเก่าโรงเรียนมหาดเล็กหลวง. สัมภาษณ์, วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ.2537.
- วิบูล วิจิตรวาทการ. ลักษณะที่ดีของผู้รับใช้ชาติในพระคัมภีร์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. เสนาสาร 42 (พฤศจิกายน 2535) : 5-23.
- วิบูลย์ ทานุชิต. การปฏิรูปการศึกษาในมหาดเล็ก(พ.ศ.2442-2476). ปรินทิพนิพนธ์การศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2528.
- วิลาศ โอสถานนท์. ไปตามดวง. มานวสาร 14 (ตุลาคม 2534).
- วิไลเลขา ถาวรธนาสาร. ผู้นำไทยกับการรับวัฒนธรรมตะวันตก. จุลสารวิชาการสมาคมสังคมศาสตร์
 แห่งประเทศไทย 1 (พฤษภาคม 2530).
- วิระ บำรุงรักษ์. วิวัฒนาการของนโยบายการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรมของไทยอดีตถึง
 ปัจจุบัน. 25 ปี การวางแผน กระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : คุรุสภาลาดพร้าว,
 2534.
- วุฒิชัย มูลศิลป์. นโยบายการจัดการศึกษาของไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว.
 ปรินทิพนิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร.
- วุฒิชัย มูลศิลป์.แนวความคิดทางการศึกษาไทย 2411-2475. กรุงเทพมหานคร : ฟีนีქซ์บุ๊คชิ่ง, 2526.
- ศรีนาค สุริยะ,(บรรณาธิการ). หนังสือที่ระลึกงานเปิดพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระ
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิชย์, 2537.
- ศิลปากร, มหาวิทยาลัย. เอกสารเรื่องเสื่อป่าและประมวลเรื่องเกี่ยวกับเสื่อป่า. พระนคร:
 คุรุสภา, 2513.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. 200 ปีของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : คุรุสภา, 2526.
- ส.เสื่อ (นามแฝง). ชี้ข้างไปเชียงใหม่ ตอนที่ 3. มานวสาร 2 (พฤศจิกายน 2522) : 17.
- สุนทรพิพิธ (เชย สุนทรพิพิธ), พระยา. บันทึกความทรงจำ (1) เรื่อง การศึกษา (และกีฬา)
 และการฝึกงานหัวเมือง. พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2514.
 _____ .พระราชจริยานุวัตร เนื่องในการศาสนา. วชิราวุธานุสรณ์ 2508. พระนคร : โรงพิมพ์
 พระจันทร์, 2508.
 _____ .สวนอนุสรณ์. วชิราวุธานุสรณ์ 2510. ธนบุรี : เทพนิมิตรการพิมพ์, 2510.

- สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2518.
- สุรีย์ ทรัพย์สุนทร. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวกับแนวพระราชดำริทางด้านพระพุทธศาสนาที่มีผลต่อการดำเนินการปกครองประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- สุรัสวดี ประยูรเสถียร. การปฏิรูปการปกครองมณฑลพายัพ (พ.ศ.2436-2476). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2523.
- สำเนาประกาศนียบัตรโรงเรียนมหาดเล็กหลวงของจมีนอมรตฤณารักษ์, วชิราวุธวิทยาลัยครบรอบ 80 ปี (พ.ศ.2453-2533). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรุงเทพจำกัด, 2533.
- อมรตฤณารักษ์, จมีน, (แจ่ม สุนทรเวช). กำเนิดนามสกุล พระนคร : ศรุสภา, 2521.
- _____ .กำเนิดพระราชวังสนามจันทร์และพระปฐมเจดีย์พระมหาธีรราชเจ้ากับดอนเจดีย์อนุสรณ์ของเสื่อป่าและลูกเสื่อ. พระนคร : ศรุสภา, 2511.
- _____ .พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องพระบรมราโชบายทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ศรุสภา, 2519.
- อมรตฤณารักษ์, จมีน, (แจ่ม สุนทรเวช). พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเล่ม 4 เรื่องมหาศิลปินเอกของไทย. พระนคร : ศรุสภา, 2507.
- _____ .พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเล่ม 7 เรื่องการศึกษาของชาติ. พระนคร : ศรุสภา, 2513.
- _____ .พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเล่ม 8 เรื่องการศึกษาของชาติ ตอน 2. พระนคร : ศรุสภา, 2513.
- _____ .พระราชกรณียกิจสำคัญในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเล่ม 9 เรื่องพระประเพณี ตอน 1. พระนคร : ศรุสภา, 2511.
- _____ .การเงินของสิ้นเกล้าฯ ร.6. วชิราวุธานุสรณ์ 2513. พระนคร : ก้าวหน้าการพิมพ์, 2513.
- _____ .พระปรีชาสามารถของ ร.6 เป็นเรื่องน่าอัศจรรย์. มานวสาร 3 (พฤศจิกายน 2523) : 14-18.
- _____ .โรงเรียนมหาดเล็กหลวง. สารานุกรมในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 2 (2524) : 530-534.

อัธยา โกมลกาญจน. เจ้าชายสยามแห่งสมัยวิคตอเรีย. มานวสาร 15 (ธันวาคม 2535) : 50-52.

เอกสารภาษาอังกฤษ

Geoffrey Walford., eds. Policy & Practice. Great Britain: Taylor & Francis, 1984.

W.F. Vella. Chaiyo! King Vajaravudh and Development of Thai Nationalism.

Honolulu : The University Press of Hawaii, 1978.

ภาคผนวก

รายงานประจำเดือนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง

เดือน มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๐

ขอพระราชทานทูลเกล้าฯ ถวาย

๑. เวลาเรียน	เปิดเรียนเช้า	๒๕ เวลา	} รวมเปิดเรียน ๕๖ เวลา
	เปิดเรียนบ่าย	๓๑ เวลา	
เวลาปิดโรงเรียน	ปิดปรกติ	๑๒ เวลา	} รวมปิด ๑๒ เวลา
	ปิดพิเศษ	— เวลา	

ปิดพิเศษเพราะ

๒. จำนวนนักเรียนที่ไ้เรียนกักตัวทั้งเดือนเป็นวันละ ๔๓.๗๑ คน
 เดือนก่อน

๓. จำนวนเวลาเรียนของนักเรียนกักตัวทั้งเดือนเป็นร้อยละ ๘๙.๕๘
 ของจำนวนที่ต่ำกว่าเรียนเต็มทั้งหมด ไม่มีขาด
 เดือนก่อน ร้อยละ

๔. จำนวนนักเรียนทั้งโรงเรียนจำแนกตามชั้น
 ชั้นมุดปีที่ ..

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อนักเรียน	พยางค์
๑	๘	นายเด็ค	
๒	๙	นายเส็กสอน	
๓	๑๓	นายช่า	
๔	๒๒	นายสิง	

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อผู้เขียน	หมายเลข
๕	๒๙	นายกอนัน	
๖	๓๕	นายเสนาะ	
๗	๓๖	นายพรอม	
๘	๓๙	นายทวี	
๙	๔๐	นายฉิม	
๑๐	๔๑	นายสุข	
๑๑	๔๔	นายแถม	
๑๒	๔๗	นายอมเจ้าเสงูทนต์	
๑๓	๔๘	นายออบ	
๑๔	๕๒	นายอำพร	
๑๕	๕๔	นายระเจ	
๑๖	๕๕	นายชวน	
๑๗	๕๖	นายแถบ	
๑๘	๕๗	นายนุช	
๑๙	๕๘	นายนุช	
๒๐	๖๑	นายประสิทธิ์	
๒๑	๖๒	นายสุรุม	
๒๒	๘๙	นายอมเจ้าทศกร	

ชั้นปีที่ ๒

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อผู้เขียน
.	.	นายอมเจ้าแก้วจักร

หมายเลข

๒	๑๐	นายทองแดง	
๓	๑๑	นายสีต	
๔	๑๒	นายธรรม์	
๕	๑๓	นายผาค	
๖	๑๔	นายวัน	
๗	๑๕	นายทอง	
๘	๑๖	หม่อมเจ้าศิลาวิเศษ	
๙	๑๗	นายทศก	
๑๐	๑๘	นายประสาก	นักเขียนใหม่
๑๑	๑๙	นายสวัสดิ์	"
๑๒	๒๐	นายสุ้ง	"
๑๓	๒๑	นายเขียนก	"
๑๔	๒๒	นายสงบ	"
๑๕	๒๓	นายเนิ่น	"
๑๖	๒๔	หม่อมราชวงศ์สิทธิธาดา	"
๑๗	๒๕	หม่อมเจ้าโวฒยากร	"
๑๘	๒๖	หม่อมเจ้าคุณภากรณ์	"

บัญชีประณมปีที่

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อนักเขียน	พยานเหตุ
๑	๔	เจ้าอินทศร์	
๒	๓	นายเนิ่น	
๓	๑๓	นายขง	

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อนักเขียน	หมายเลข
๔	๑๕	นายพร	
๕	๒๐	นายเสวี	
๖	๒๕	นายปรี	
๗	๓๐	นายสุ	
๘	๓๕	นายวี	
๙	๔๐	นายณ	
๑๐	๔๕	นายช	
๑๑	๕๐	นายท	
๑๒	๕๕	นายช	
๑๓	๖๐	นายช	
๑๔	๖๕	นายช	
๑๕	๗๐	นายช	
๑๖	๗๕	นายช	
๑๗	๘๐	นายช	
๑๘	๘๕	นายช	
			นักเขียนใหม่
			..
			..
			..
			..
			..

รูปประติมากรรมที่ ๒

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อนักเขียน	หมายเลข
๑	๒	หม่อมราชวงศ์...	
๒	๕	นาย...	ไปรษณีย์...
๓	๖	นาย...	ออกแล้ว
๔	๑๑	นาย...	
๕	๑๕	นาย...	

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อนักเขียน	พยางค์
๖	๑๕	นายเดา	
๗	๒๔	นางบุญตา	
๘	๒๖	นายแจ็ก	
๙	๔๓	นายโสมณ	
๑๐	๔๕	นายเกษม	
๑๑	๕๑	นายทาบ	
๑๒	๖๕	นายเลิศ	นักเขียนใหม่
๑๓	๖๗	นายรักษ์	..
๑๔	๖๘	นายสมิ	..
๑๕	๗๗	นายชู	..
๑๖	๘๓	นายประยูร	..

ชั้นประถมปีที่ ๓

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อนักเขียน	พยางค์
๑	๑๖	นายทวี	
๒	๓๗	นายประเสริฐ	
๓	๕๒	นายเมือง	นักเขียนใหม่
๔	๕๔	นายเอิบ	..
๕	๖๒	นายสมิ	..
๖	๖๓	นายฉิม	..
๗	๖๔	นายป้า	..
๘	๗๖	นายชิต	..
๙	๘๖	นายประยูร	..

หม่อมเจ้าสิทธิกร

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อนักเขียน	หมายเลข
๑๑	๕๕	นายกำธร	นักเขียนใหม่

วันรับมอบปีที่ ๑

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อนักเขียน	หมายเลข
๑	๕๕	นายสนธิ์	นักเขียนใหม่
๒	๖๑	นายแอน	
๓	๕๐	นายสม	..
๔	๕๒	นายเกื้อ	..
๕	๕๓	นายนิท	..
๖	๕๔	นายเกล้า	..

วันรับมอบปีที่ ๒

เลขที่	เลขประจำตัว	ชื่อนักเขียน	หมายเลข
๑	๖๐	นายสว่าง	นักเขียนใหม่
๒	๕๐	นายเกษม	..
๓	๕๑	นายสุนทร	..

๕. จำนวนนักเขียนที่เขียนและรักมากทางเปะปะกิติ ไม่มีผิดหรือ
 ขาดหรือไม่ทันเวลาในกิจทุกอย่าง ในเดือนนี้ ๕๕ คน คือ นายเกษม
 นายสุนทร นายสม นายนิท นายเกื้อ นายสนธิ์ นายเกล้า นายแอน นายชัย
 นายเชื่อง นายปาวี นายชิต หม่อมเจ้าสิทธิยากร นายกำธร นายมณี

๑. เจ้าอินทรีกัน นายเขิน นายบง นายเสริม นายปริง นายฮู่ นายอภัย นายชิต
 นายพิศ นายอนันต์ นายทอง นายประสิทธิ์ นายบุญช่วย นายสี นายบุญมา
 นายเจ็ก นายโสมภพ นายเกิด นายกาย นายเฮ็ด นายหมื่น นายบุญ หม่อมเจ้า
 แว่วรักษ์ นายสรรพ นายผาด นายชั้น นายเมี่ยง นายสงม นายเน็น
 หม่อมราชวงศ์สิริธิดา หม่อมเจ้าคุณภากรณ์ หม่อมเจ้าเสวทรุพันธ์ หม่อมเจ้า
 ศรัทธา นายเสนาะ นายแถม นายทิม นายประคิม นายแอม นายนุ้ย
 นายกรอม นายบุญ นายแอม นายสุข นายอินทิน

๒. จำนวนนักเขียนหมั้น และรักษาประเพณีการที่ตลอดทุก ๆ เดือน
 มา นับตั้งแต่วันที่ _____

๓. ความประพฤตินักเขียนที่ควรรวมหรือควรถือโดยเฉพาะ
ความประพฤตินักเขียนที่ควรรวม

นายเทศน์ เป็นนักเขียนชั้นมัธยมปีที่ ๒ เป็นคนประพฤติกวีดี เกร็งครัดก่อ
 ระเบียบการ รู้จักวิถีวิชาถูกกาตเทศะ ด้วยความประพฤติ
 ที่เข่นหมั้น โรงเขียนไม้หมอบหน้าทีให้ช่วยจัดระเบียบการเดิน
 ในห้องเดินของโรงเขียน

นายเจ็ก บุกร์ ทดวงตีนิศเทศาหาร เก็บก่าไต่ก้านแข็งเงินลงนาไก
 ที่ตองน้ำของโรงเขียน ไต่เข้ามาจริงแก่กรุ ครุสืบสวนไต่
 ความว่าเป้นของพนักงานสิมไว้ จึงไต่กินไต่แก่เจ้าของไป

นายโสมภพ บุกร์ หม่อมทอดวงเกรือวิทย์ เก็บเข็มเพ็ชร์ไต่ที่สนามของ
 โรงเขียน ไต่เข้ามาจริงแก่กรุ ครุสืบสวนไต่ความว่าเป้น
 ของมารดาหมั้นในโรงเขียนนี้ขึ้นมา เป้นบุกร์แล้วทอดูกก
 จึงไต่กินไต่แก่ซึ่งเป้นเจ้าของรับไป การที่นักเขียน

ทั้ง ๒ ประพฤติคนเป้นตัวอย่างอันดีแก่โรงเขียนเช่นนี้ สมนก

ใ้ได้รับควาามสรรเสริญชมเชยอย่างถึง

ความประพฤติก่อนนักเขียนที่ควรรู้

นามเขียน เป็นคนประพฤติกุศลดีแล้ว แต่ถึงโรงเรียนจะแนะนำว่ากล่าว
ประการใด ก็มักจะทำอุบายหลีกเลี่ยงขมู่เสมอ

๔. กิจการพิเศษ

๑. เจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ได้เสด็จมาทรง
โรงเรียนในเคียนนี้ ๓ ครั้ง และได้ทรงแนะนำสิ่งดีที่โรงเรียนควรทำ คือ

ก. ควรจะหัดให้นักเขียนที่นอน เก็บงำสิ่งของส่วนตัวด้วยตนเอง
ไม่ควรให้ผู้อื่นทำไปทุกสิ่งไป จะเป็นเหตุให้เกิดความเกียจคร้านมากขึ้น
ก่อนที่ใครจะแนะนำใดให้เสียก่อนในภายหลัง

ข. โรงเรียนที่ระหัดนักเขียนให้รู้จักในการช่าง ควรจะรับรักษาน
เรื่องนี้โรงเรียนระหัดในเขตมณฑลศิริราชสมบัติ เพราะเวลานี้ยังรักษาไม่ได้
ด้วยครูและโรงเรียนที่ระสร้างยังไม่พร้อม

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ได้มาทรงโรงเรียน ๓ ครั้ง ในระหว่าง
๓ ครั้งนี้ ได้แนะนำสอนนักเขียนด้วยเรื่องปลูกใจเลื่อมใสความพระบรมราโชวาท
๓ ครั้ง และได้เข้าใจนักเขียนถึงเรื่องอุทิศตัว สัจเจกคุณนักเขียนทั้งใ
ทั้งและพยายามจะประพฤติกุศลให้ดีขึ้นอีกมาก

พระนางวิสุทธอสูริยศักดิ์ ได้มาทรงโรงเรียนแห่งนี้

เจริญ ได้มารับราชการของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ ที่เลี้ยงเด็กเล็ก
แต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๐ แคมพลชอม ซึ่งกรมศึกษาธิการได้มีมาจาก
โรงเรียนราชแพทยาลัย ทั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๐

นายคิดแปเปียง ครูประกาศนียบัตร นามขอค ครูประกาศนียบัตร
ซึ่งกรมศึกษาธิการได้ส่งมา ได้มารับราชการของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าฯ
ในโรงเรียนนี้ ทั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ร.ศ. ๑๓๐

๔. การลงนาม

ก. ใ้ที่ผู้ปกครองรับไปรักษาที่บ้าน ๔ คน คือ นายสุขุม นายโชน นายประสาธ นายสวัสดิ์ เป็นโรคไขข้ออักเสบ และยังมีไขเลือดน้อยอีก ๓ คนที่รักษาที่โรงพยาบาลที่โรงเรียน ที่ตามปรกติและกลับเข้าโรงเรียนแล้ว คือ นายสุขุม

ข. ใ้ที่รักษาในโรงพยาบาลของโรงเรียน คือ นายสิท เป็นโรคไขข้ออักเสบ กลับเข้าเรียนแล้ว

๑๑. เหตุที่โรงเรียนสงสัยว่าเกิดโรคโศดำนี้ น่าจะเป็นเพราะพื้นที่ดินมีปนสวนมาพื้นดินใหม่ แก้วด้วยความป้องกันควกชั้น ความชื้นจริง ไม่สุ่มมากนัก

๑๑. การเงิน

ก. แทนเงินของโรงเรียน

รายได้อีก _____

รายจ่าย _____

ข. แทนเงินพระราชทานพิเศษ

เงินเดือนแก่ เมษานน ถึง มิถุนายน รวม ๕๔๕๔ บาท

การรับ คือ _____

๑๒. เวลาทำการของครูและพนักงาน

ลชที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	เวลาทำงาน				
			อยู่ภายใน	วันจันทร์ถึงศุกร์	วันเสาร์	วันอาทิตย์	รวม
๑	พระโอรสทวารกิจ	ผู้อำนวยการใหญ่	๓๐	๓๐			
๒	หลวงสมทวงทศทิศ	ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายวิชา	๓๐	๓๐			
	หลวงอภิรักษ์ราชฤทธิ	ผู้อำนวยการใหญ่ฝ่ายปกครองนักเรียน	๓๐	๓๐			

เลขที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	นายชื้อ	นายชื้อ	นายชื้อ	นายชื้อ	นายชื้อ	นายชื้อ
๑	กระทรวงมหาดไทย	ข้าราชการมหาดเล็ก						
๒	มิสเทอร์ ซี.เอ.เอส.	ข้าราชการต่างประเทศ						
๓	หลวงพิทักษ์มานิต	ผู้ช่วยข้าราชการใหญ่ ฝ่ายปกครองพนักงาน และเสมียน						
๔	นายสนั่น	ครุภัณฑ์เขียน นักเขียน	๓๐	๓๐				
๕	นายปวี	..	๓๐	๓๐				
๖	นายทอง	สมุหบัญชี (ทำกา แทน)	๓๐	๓๐				
๗	นายศิลป์เป็ชัย	กรุปินนาสติกส์	๓๐	๓๐				
๘	นายชอก	ครุภัณฑ์เขียน	๓๐	๓๐				
๙	นายกำจร	ครุภัณฑ์	๓๐	๓๐				
๑๐	นายเท็ง	เสมียน			๕			
๑๑	นายเป็ชอง	..		๓๐				
๑๒	นายสม	หัวหน้าพนักงาน				๕		
๑๓	นายมา	นายประตู				๕		
๑๔	นายชม	..					๕	
๑๕	นายหวด	คนยาม	๓๐	๓๐				
๑๖	นายแรม	ภารโรง		๓๐				
๑๗	นายหจ	..		๓๐				
๑๘	นายปุ่น	..		๓๖		๕		
๑๙	นายจัน	..	๓๐	๓๐				
๒๐	นายชอม	..		๓๐				
๒๑	นายแสน	..		๓๐				

ทูลเกล้าฯ ถวาย วันที่ กรกฎาคม ร.ศ. ๑๓๐
 ข้าพระพุทธเจ้า พระโอรสทรงเสวย ข้าราชการใหญ่
 ข้าพระพุทธเจ้า *Wichan* ข้าราชการรักษา

๑๑ เวลาทำการ ของ ครู และ พนักงาน นับเป็นราย วัน

เลขที่	ชื่อ	ตำแหน่ง	อยู่ประจำ	อยู่ลดวัน	มว	ดา	รท	หมายเหตุ
๑	พระโอรสทวารวดี	สภารายใหญ่		๑๕		๑		
๒	หลวงวิเทศนิรมิต	ผู้ช่วยสภารายใหญ่ฝ่ายขา		๑๓		๑		
๓	หลวงวิเทศนิรมิต	ผู้ช่วยสภารายใหญ่ฝ่ายปกครองนักเรียน		๖				ตามเลขาธิการโรงเรียน
๔	หลวงพิทักษ์มานพ	ผู้ช่วยสภารายใหญ่ฝ่ายปกครองพนักงานและลูกหนี้		๖	๓	๑		
๕	พระยาภิเษกรักษาสถ	สภารายมหาดเล็ก		๑๐				วันเสาร์ไม่มีการสอน
๖	มีดแก้ว จ.เมืองสกล	สภารายต่างประเทศ		๒๐				
๗	เคยเจริญ	สภารายวิชาดาอุดู		๑๓		๑		
๘	ชนวนสิน วิศวกร	กรรมการนักเรียนนักเรียน		๖	๑๓	๑		
๙	ผดุง	"		๖				ตามเลขาธิการโรงเรียน
๑๐	เคยทอง	"		๑๓				
๑๑	เคยศิลป์ เจริญ	กรรมาธิการ		๑๓		๑	๑	
๑๒	เคยชอก	ครูภาคเรียน		๑๓		๑		
๑๓	เคยทนาย	วิชาการ		๖		๑		ตามเลขาธิการโรงเรียน
๑๔	เคยเกษม	สุมหาญ		๒๐				
๑๕	เคยจรม	นักเรียน		๒๐				
๑๖	เคยเพ็ญ	ผู้ช่วยผู้ปกครองสภานัก		๑๕		๑		
๑๗	เคยเปลื้อง	"		๑๕				
๑๘	เคยสรน	หัวหน้าพนักงาน		๑๓		๑		
๑๙	เคยภา	เคยประท		๒๐				
๒๐	เคยจรม	"		๑๕		๑		
๒๑	เคยนวม	คนงาน		๒๐				
๒๒	เคยกัน	"		๑๕		๑		
๒๓	เคยปุ่น	ภารโรง		๒๐				
๒๔	เคยแจ่ม	"		๒๐				

กรรมการแล้วแต่จะตกลงประชุมกันต่อไป

ที่ประชุมที่ _____
 ที่ประชุมที่ _____
 _____ อาจารย์ใหญ่
 _____ กรรมการจัดการ

รางวัลประจำปี โรงเรียนมหาดเล็กหลวง

รัตนโกสินทรศก ๑๓๐

(รางวัลเหล่านี้ทุกประเภท เรียงตามลำดับสำคัญมากลงไปหาสำคัญน้อย)

๑. รางวัลการประกวดทั่วทั้งโรงเรียน

จำนวนรางวัล	รางวัลสำหรับ
ตามรายชื่อใน รายงานประจำ เดือนมีนาคม ศก ๑๓๐	หมั้นและรักษาการปรกติตลอดปี
๓	ที่ ๑, ๒, ๓, ปลุกใจเสือป่าและจรรยา
๓	ที่ ๑, ๒, ๓, สิมนาสติกส์
๓	ที่ ๑, ๒, ๓, ภัยร้อง

๒. รางวัลการประกวดละเล่นชั้น

ก. ประโยคมีชยพิเศษ รวม 21 รางวัล

จำนวนรางวัล	รางวัลสำหรับ
๑	ที่ ๑ ในชั้นประโยคมีชย
๑	ที่ ๑ ในชั้นปีที่ ๓ ของมีชย
๑	ที่ ๑ ในชั้นปีที่ ๑
๓	ที่ ๑ ละเล่นวิชาภาษาไทย ในมีชยทั้ง 3 ชั้น
๓ ภาษาอังกฤษ
๓ คำนวณวิธี
๓ วิทยา
๓ ภูมิศาสตร์พงษาวดาร
๓ วาดเขียน

ข. ประโยคประณมพิเศษ รวม 21 รางวัล

จำนวนรางวัล	รางวัลสำหรับ
๑	ที่ ๑ ในชั้นประโยคประณม
๑	ที่ ๑ ในชั้นปีที่ ๒ ของประณม
๑	ที่ ๑ ในชั้นปีที่ ๑
๓	ที่ ๑ ละเกาะวิชาภาษาไทย ในประณมทั้ง 3 ชั้น
๓ ภาษาอังกฤษ
๓ คำนวณวิธี
๓ ภูมิศาสตร์พงษาวดาร
๓ วิทยา
๓ วาดเขียน

ค. ประโยคมูล รวม ๑๕ รางวัล

จำนวนรางวัล	รางวัลสำหรับ
๑	ที่ ๑ ในชั้นประโยคมูล
๑	ที่ ๑ ในชั้นปีที่ ๑ ของมูล
๑	ที่ ๑ ในชั้นปีที่ ๑ . . .
๓	ที่ ๑ จะเกาะวิชาภาษาไทย ในมูลทั้ง 3 ชั้น
๓ ภาษาอังกฤษ
๓ เลข
๑ ความรู้เรื่องเมืองไทย ในชั้นประโยคมูล
๑ วิชา
๑ วาดเขียน

ที่มา : กองจดหมายเหตุแห่งชาติ ม.ร.๖ ศ 5/59

ประวัติผู้เขียน

นางสาวรัชดา ภูมิรินทร์วรากล เกิดวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ.2513 ที่จังหวัดกรุงเทพฯ จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางเขน ปีการศึกษา 2534 เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโทที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาควิชาสารัตถศึกษา สาขาพื้นฐานการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในปีการศึกษา 2536